

Ihmiskauppa haastaa Euroopan unionin

Päivi Alanne-Kunnari, aluejohtaja, Rikosuhripäivystys, Lapin aluetoimisto

Niko Niemisalo, projektipäällikkö, Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti, Lapin ammattikorkeakoulu

asiasanat: ihmiskauppa, turvallisuus, matkailu

Lapin ammattikorkeakoulu toteuttaa kansainvälistä ihmiskaupan vastaista COMBAT Human Trafficking (HOME/ISEC/AG/THB/4000005873) hanketta vuosina 2014–2016. AMK:n työryhmä on vierailut sen tiimoilta kansainvälisessä henkilökuntavaihdossa Romaniassa Cluj Napocassa, ja brittiläis-romaniaiset kumppanimme ovat vierailleet puolestaan Lapissa. Loppuseminaari järjestetään Oxfordissa ja Lontoossa. Hanke tuottaa ihmiskaupan vastaisen koulutusmateriaalin matkailuelinkeinoille.

COMBAT-hankkeen toiminta liittyy ihmiskaupan vastaiseen työhön matkailussa EU:n vapaan liikkuvuuden alueella. Ihmiskauppa on ilmiö, joka liittyy valitettavan usein Euroopan unionin matkailuteollisuuteen. Matkailuyrityksissä ja matkailuun liittyvässä liikenteessä liikkuu ihmisiä, joilla ei ole EU-kansalaisuutta eikä EU-kansalaisen oikeuksia. Heitä käytetään häikäilemättömästi hyväksi esimerkiksi pakkotyövoimana hotelleissa, palkattomina kotipulaisina, ravintoloiden tai siivousalan alipalkatuissa töissä, laittomassa prostituutiossa ja muussa laittomassa seksityössä. Suomi on ihmiskaupan kauttakulkumaa sijaintinsa myötä. Monet Suomeen saapuvat hakevat ennen kaikkea pääsyä Schengen-alueelle (EU:n vapaan liikkuvuuden alue), ja sitä kautta kulkua muualle Eurooppaan. Ihmiskaupan uhreja Eurooppaan tuovat hakevat tätä samaa liikkuvuutta. Ihmiskaupasta kuten muustakaan järjestäytyneestä rikollisuudesta ei puhuta, koska sen olemassaoloa ei haluta myöntää.

Ihmiskauppa on listattu Euroopan tavoitteissa ilmiöksi, josta tulisi päästä eroon. Se on osa järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa, joka pilaa Euroopan mainetta maailman parhaana matkailukohteena ja kaikille kansalaisille turvallisena alueena. Ihmiskauppa osoittaa että EU:ssa ei kyetä järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen toimintaan riittävän tehokkaasti.

Ihmiskaupan uhri on moderni orja, jonka riisto tapahtuu eurooppalaisten viranomaisten valvovien silmien ulkopuolella. Silti osa heistä selviytyy. COMBAT-projektissa kootaan näiden selviytyneiden tarinoita sekä annetaan matkailutyöntekijöille ajankohtaiset

toimintaohjeet siihen, kuinka työntekijä, yrittäjä, työnantaja tai alihankintaketjun osa kohtaa ihmiskaupan uhrin ensimmäisenä ennen sosiaalitoimen tai viranomaissektorin ammattilaisia.

Rikosuhripäivystys on tärkeä verkostokumppani COMBAT-hankkeelle. Rikosuhripäivystyksen kautta olemme saaneet aikaan laajaa alueellista ja kansallista yhteistyötä aiheeseen liittyen. Tätä kautta tietoisuus ihmiskauppateemasta on lisääntynyt ja valmiudet sen tunnistamiseen ja vastustamiseen ovat kehittyneet myös Lapin alueella. RIKUssa yhteistyö matkailun parissa toimivien tahojen kanssa koetaan erittäin tärkeäksi. Tietoisuus ja tunnistaminen ihmiskauppa – ilmiöstä on haasteellista RIKUn myös työntekijöille. Aiheen ollessa vielä tässä hetkessä uusi on erittäin tärkeää että luomme yhdessä hyvän käytännön ihmiskauppa-uhrien auttamiseksi. Yhteistyöllä, kouluttamalla ja tietoisuuden lisäämisellä meillä kaikilla on paremmat mahdollisuudet auttaa heikossa asemassa olevia uhreja. Lapin alueella eri sidosryhmien välinen yhteistyö on erittäin merkityksellinen asia, josta RIKUssa on useiden vuosien kokemus. Nyt tehtävä yhteistyö COMBAT-hankkeen kanssa luo vahvaa pohjaa matkailun parissa toimiville tahoille.